

Bosna: Ministar daje ostavku zbog carinskog skandala

Author: [IWPR Balkans](#)

Medjunarodni istražitelji tvrde da su raskrinkali prevaru velikih razmera koja je potresla politicki establishment Republike Srpske.

Ministar finansija Republike Srpske, RS, dao je ove nedelje ostavku zbog velikog korupcionaskog skandala koji potresa Banja Luku. Korumpirani carinski sluzbenici su navodno proneverili najmanje 30 miliona konvertibilnih maraka (15 miliona eura) iz javnih fondova za manje od godinu dana.

Visoki zvanicnici medjunarodnog Ureda za carinsku i fiskalnu pomoc, CAFAO, u prisustvu pripadnika Ureda Visokog predstavnika u BiH, OHR, upoznali su sa ovom proneverom lidere Republike Srpske, RS, krajem maja meseca.

Dvadeset sedam carinika su potom suspendovani s posla, a Visoki predstavnik medjunarodne zajednice Padi Esdaun je zatražio ostavku ministra finansija RS Milenka Vracara, koji je to i ucinio u prosli cetvrtak.

OHR i Ministarstvo unutrasnjih poslova RS pokrenuli su zajednicku istragu. Ocekuje se da ce istraga doneti prve rezultate za nekoliko sedmica. Portparol OHR-a, Oleg Milisic, tim povodom je izjavio da "OHR nije u mogucnosti da opsirnije komentarisuje izvestaj, ali ocekuje punu saradnju vlade RS u istrazi povodom ovih ozbiljnih optuzbi. Cinjenica da je gospodin Vracar, ministar finansija RS, juce dao ostavku upravo potvrđuje znacaj ovog izvestaja."

U detaljnijoj verziji izvestaja Ureda za carinsku i poresku pomoc, CAFAO, koju su objavile banjalucke "Nezavisne novine", kaze se da "carinska mafija" nije bila u mogucnosti da deluje bez znanja politicara na visokim položajima. Nezavisni analiticari su cak sugerisali da je mozda i sam premijer RS Mladen Ivanic bio upoznat sa kriminalnim radnjama.

U izvestaju se potom kaze da je "mozak" citave afere i dalje nepoznat, ali se u tom smislu pominje Goran Popovic, direktor carina RS i istaknuti clan nacionalisticke Srpske demokratske stranke, SDS.

Prema opozicionim liderima i nezavisnim analiticarima, Ivanic i jos dvojica zvanicnika - Dragan Cavic, potpredsednik RS i SDS-a, i Dragan Kalinic, predsednik parlamenta RS i potpredsednik SDS-a - su mozda bili poznati sa ovim zloupotrebama, ali nisu bili u mogucnosti ili nisu zeleli da tim povodom ucine bilo sta.

Javnost je prevashodno ogorcena zbog cinjenice da Popovic nije suspendovan sa duznosti. Ivanic je nagovestio da bi se to ipak moglo desiti, ali je dodao da je neophodno sacekati OHR i policiju RS da bi se istraga privela kraju. "Ja verujem da bi svi trebalo da odgovaraju za svoje aktivnosti kao i zbog neuspeha u sprecavanju takvih stvari, ali ne zelim da unapred donosim presudu", izjavio je premijer.

Opozicioni lider Milorad Dodik, lider Saveza nezavisnih socijaldemokrata, SNDP, rekao je da je deo novca do koga se doslo upotrebljen da se pokriju troskovi obezbedjenja bivseg predsednika RS i glavnog osumnjicenog za ratne zlocine u Bosni, Radovana Karadzica.

Analiticari takodje veruju da je deo ovih sredstava iskoriscen za finansiranje predizbornih aktivnosti vladajuće stranke SDS. Dodik otvoreno optuzuje ovu partiju da upravlja "carinskim kartelom". Nijedan zvanicnik SDS-a nije demantovao ove optuzbe.

Potresi na politickoj sceni Republike Srpske koje je izazvala ova afera bi mogla dovesti do konacnog rascepa koalicije izmedju SDS-a i Ivaniceve Partije demokratskog progresa, PDP.

CAFAO tvrdi da je Nedeljko Milovanovic, nacelnik odeljenja carinske sluzbe RS za suzbijanje sverca, bio zapravo lice odgovorno za ovu prevaru uz pomoc jos 26 svojih kolega, od kojih su svi imenovani u originalnom izvestaju.

U izvestaju se kaze da je grupa visih carinskih sluzbenika RS formirala tajni kartel navodno radi "olakšavanja" uvoza tekstila iz Turske, Bugarske i Madjarske. Sistem je veoma jednostavno funkcionisao. U saradnji sa uvoznim kompanijama, carinici koji su fakturisali i naplacivali carinu upisivali su laznu vrednost za uvoznu robu, tri puta manju od njene prave vrednosti. U zamenu za ove "usluge" bili su dobro nagradjivani.

Ova grupa je navodno savetovala i cak prisiljavala uvoznike da na ime nepostojecih kompanija u RS uvoze i placaju "naknadu" od 14.000 konvertibilnih maraka kartelu kako bi mogli da prodju carinu bez ikakvih problema.

Vecina robe iz Turske i Bugarske je navodno ulazila u RS na granicnom prelazu Raca, ali prema

dokumentaciji, carinski postupak je obavljan u glavnoj carinskoj upravi u Banja Luci. Madjarski proizvodi, kako se tvrdi, pristizali su na granicni prelaz u Gradiskoj gde se i vrsilo carinjenje.

U izveštaju se dalje kaze da je mito placan izvesnom Jovici Joci Bakicu, vlasniku transportnog preduzeca "Interkom" iz Gradiske. Zbog njegove navodne uloge u ovom lancu, njegove kolege su ga nazvale "Sakupljac novca". Tvrdi se da su nizi carinski zvanicnici obicno dobijali do 2.000 eura, dok su carinici na visim položajima zadržavali ostatak za sebe.

Zvanicnici CAFAO veruju da je ova afera zapocela u septembru prosle godine kada su se visi carinski sluzbenici navodno obratili uvoznim kompanijama i rekli im da se moraju postovati nova pravila ukoliko zele da ostanu u poslu.

Agencija tvrdi da je prvi kontakt sa uvoznicima uspostavio Stevo Filipovic, carinik na granicnom prelazu Raca, i Vlajko Kojadinovic, zamenik carinske ispostave u Bijeljini.

Prema podacima CAFAO, Filipovic je rekao uvoznicima da bi trebalo da kontaktiraju izvesnog "Nela" za sve dodatne informacije u vezi sa dogovorom o carinskim dazbinama i dao je broj njegovog mobilnog telefona. Tvrdi se da je "Nele" zapravo izvesni Nedeljko Milovanovic, tadasnji nacelnik carinske obavestajne sluzbe.

Svim uvoznicima koji su pristali da saradjuju, Milovanovic, sin bivseg ministra odbrane RS, Manojla Milovanovica, je potom navodno rekao ime Jovice "Joce" Bakica kao lica koje ce dati poslednje detaljne instrukcije o novom sistemu "carinjenja" robe.

Pre nego sto je Goran Popovic stupio na duznost direktora carina RS, Nedeljko Milovanovic, koga je CAFAO imenovao kao "coveka na samom vrhu krijumcarskog lanca", bio je nacelnik obavestajnog sektora unutar odeljenja za borbu protiv sverca. U oktobru prosle godine, mesec dana nakon sto se krenulo sa lancem organizovanih malverzacija na carini, Popovic je imenovao Milovanovica za nacelnika citavog odeljenja za borbu protiv sverca.

Procenjuje se da je od septembra prosle godine kroz ovaj nelegalni carinski kartel prikupljeno navodnih carinskih dazbina za oko 400 uvoznih poslova. Smatra se da je veci deo ove robe završio na pijaci "Arizona" u blizini Brckog.

Posto su vecina uvoznika tekstila iz Federacije BiH, carinski kartel je navodno imenovao dva vlasnika tamosnjih firmi za svoje predstavnike. U ovom kontekstu, CAFAO pominje Senada Karica, vlasnika SIDOIL-a i hotel "Parka" u Srebreniku, i Kasima Sadikovica, vlasnika SA Tours iz Sarajeva.

U izveštaju se tvrdi da je svaka posiljka robe preko granicnog prelaza Raca znacila mito za svakog carinika od 300 konvertibilnih maraka. Nakon sto bi posiljka stigla na pijacu "Arizona", veruje se da bi uvoznici dodatno morali da potplate lokalnu policiju i finansijske inspektore sa 100 do 300 maraka po coveku.

U CAFAO izveštaju se dalje kaze da se zalbe mnogih uvoznika takodje odnose na Nenada Lazica, nacelnika carinske ispostave u Gradiski. Medjutim, nepravilnosti su bile posvuda sasvim uobicajene. Na primer, 2. februara ove godine vozaci tri kamiona sa robom iz Turske koji su zeleli da prijave svoj tovar u Travniku su bili poslani u Visegrad na pregled vozila i dokumentacije.

U Visegradu su navodno pripadnici odeljenja za borbu protiv sverca "preporucili" da se roba prijavi i ocarini u Banja Luci. Od vozaca se, kako se tvrdi, trazio novac kako se njihova roba ne bi zadržavala na carini.

U tom trenutku upravo Jovica Joco Bakic, "Sakupljac novca", ponovo stupa na scenu. U ime carinskog kartela, on je navodno zatražio 3.000 konvertibilnih maraka po kamionu od vozaca. Vozaci su navodno posavetovani da robu ubuduće na carini prijavljuju na ime fiktivne kompanije pod imenom "Koming".

Prema informacijama CAFAO, veliki broj carinskih maraka koriscenih za placanje carinskih dazbina i taksi su bile falsifikovane. Jos uvek je nejasno kako je CAFAO zapravo dosao u posed svih ovih informacija. Cinjenica da se u izveštaju pominju tacni brojevi mobilnih telefona svih kljucnih osumnjicenih lica ukazuje na to da deo informacija potice od prisluskivanja njihovih razgovora.

Dragan Jerinic je clan uredjivackog tima banjaluckih "Nezavisnih novina".

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosna-ministar-daje-ostavku-zbog-carinskog>